WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO
ORGAN ZWIĄZKU ZAWODOWEGO WIELKIEGO PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO PAŃSTWA POLSKIEGO

WYCHODZI 1-go i 15-go KAŻDEGO MIESIĄCA

ROK II | WARSZAWA, DNIA 15 LISTOPADA 1927 R. | NUMER 22

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 14, telefon 410-14

KONGRES CHEMJI PRZEMYSŁOWEJ I UROCZYSTOŚCI BERTHELOTA

Koniec października roku bieżącego przyniósł trzy międzynarodowe zjazdy chemiczne, które pod hasłem uczczenia pamięci Marcelego Berthelot sprowadziły do Paryża przedstawicieli sześćdziesięciu krajów świata. Od dnia 16 do 22 października odbywał się VII Kongres Chemji Przemysłowej, od 23 do. 26 tegoż miesiąca — uroczystości stulecia Marcelego Berthelot, wreszcie—dn. 28 i 29 października—konferencja dyplomatyczna, mająca na celu stworzenie Międzynarodowego Instytutu Dokumentacji Chemicznej.

Siódmy z kolei Kongres, organizowany przez „Société de Chimie Industrielle", jako doroczne ze-

Uroczyste posiedzenie w Sorbonie z okazji stulecia Marcelego Berthelot, w obecności Pana Prezydenta Rzeczypospolitej Francuskiej p. Doumergue'a (x)

branie tego stowarzyszenia, nie nosił wprawdzie charakteru międzynarodowego, jednak delegaci przybyli na uroczystości Berthelota, zaproszeni przez Tow. Chemji Przemysłowej, wzięli udział w Kongresie. Kongres tegoroczny poświęcony był przedewszystkiem zagadnieniom technologji organicznej i przemysłu rolnego. Stąd też referaty, wygłaszane zarówno na posiedzeniach komisyjnych, jak plenarnych obracały się wyłącznie niemal dokoła tematów z rzeczonych dziedzin. Na specjalną uwagę zasługiwał referat prof. Lebeau, wygłoszony w obecności Ministra Robót Publicznych — p. Tardieu p. t. „O gazowych produktach karbonizacji". Prelegent przedstawił wyniki swych badań nad pyrogenizacją rozmaitych połączeń organicznych, począwszy od cukrów i kończąc na antracycie; przez porównanie krzywych, charakteryzujących ilość otrzymanych produktów pyrogenizacji, zależnie od temperatury, prof. Lebeau dochodzi do wniosku, że stosunek ilości produktów pyrogenizacji różnych ciał, jest jedną i tą samą funkcją temperatury, w jakiej dokonywa się pyrogenizacji.

Wycieczki zorganizowane podczas Kongresu, skierowane były również do fabryk organicznych.

Zwiedzono więc fabrykę Kuhlmanna w Villes-St-Paul, gdzie produkowane są barwniki, między innemi — syntetyczne indygo (w instalacji, stanowiącej ostatni wyraz techniki) i barwniki alizarynowe. Odbyły się również wycieczki do zakładów Houbigant, Coty i Pivera.

O ile Kongres Chemji Przemysłowej przedstawiał przedewszystkiem wartości intelektualne i prowadził istotną pracę w komisjach, o tyle uroczystości Berthelota z natury rzeczy mieć musiały inny charakter - mianowicie reprezentacyjny. Zarówno posiedzenie w Sorbonie w obecności Prezydenta Rzeczypospolitej Francuskiej p. Doumergue'a, jak zgromadzenie w Panteonie pod przewodnictwem Premjera Ministrów — p. Poincarégo, wspaniały bankiet w Wersalu na tysiąc kilkaset osób i szereg innych uroczystości—stanowiły niezapomnianą demonstrację ku czci genjusza Marcelego Berthelot. Zorganizowana ona była w sposób znakomity, zaś współudział między innemi delegacji niemieckiej, złożonej z wybitnych uczonych z prof. Haberem na czele, świadczył o rzetelnym hołdzie wszystkich chemików świata pamięci wielkiego uczonego.

Wśród licznych adresów, przedstawionych przez 60 reprezentowanych na uroczystościach narodów, złożone też były 3 adresy polskie: od Akademji Umiejętności i Polskiego Towarzystwa Chemicznego, od Związku Przemysłu Chemicznego i od Polskiego Komitetu uczczenia Marcelego Berthelot.

Konferencja dyplomatyczna, która odbyła się po uroczystościach, zdecydowała podjąć inicjatywę zorganizowania Międzynarodowego Instytutu Dokumentacji.

Jak wiadomo, ze sprawą tą łączy się pośrednio budowa Domu Chemji w Paryżu; w związku ze stuleciem Berthelot przeprowadzona była w szeregu państw akcja zbierania składek na cel powyższy, która na dzień 20 października r. b. wykazała deklarację na sumę 15.000.000 franków francuskich. Akcja ta nie jest zakończona, gdyż szereg państw nie zgłosił jeszcze akcesu; Polska figuruje co do wielkości składek na ósmem miejscu — na ogólną dotychczasową ilość 40-tu deklarantów.

Związek Przemysłu Chemicznego reprezentowany był na październikowych zjazdach w Paryżu przez pp.: Dr. Józefa Landaua, inż. Artura Szeunerta i inż. Tadeusza Zamoyskiego.

Z CZECHOSŁOWACKIEGO PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Czechosłowacki przemysł chemiczny wchodzi w skład szeregu porozumień międzynarodowych, jak np. syndykatu superfosfatowego oraz kartelu produkcji kleju, w którym kontyngent czechosłowacki wynosi 4%. Największa czeska fabryka zapałek „Solo" jest w porozumieniu z międzynarodowym kartelem zapałczanym. W zakresie sztucznego jedwabiu udział Czechosłowacji w truście międzynarodowym ma charakter pośredni, polegający na tem, że „Vereinigte Glanzstoff Fabriken" w Eberfeldzie posiadają decydujący wpływ w największej czeskiej fabryce jedwabiu.

Dobrze zorganizowaną gałęzią przemysłu jest produkcja szkła kaflowego, posiadająca od r. 1925 syndykat sprzedaży. Przedsiębiorstwa, wyrabiające szkło dęte, dążą również do utworzenia syndykatu. Znamiennym jest połączenie się T. A. Muehlig-Union z firmą Siemens A. G. w Dreznie, do której należy cały szereg firm czechosłowackich, a która niedawno przyłączyła do siebie także i T. A. Strabauer-Glass. Koncern Siemens-Muehlig jest w swoim zakresie jednym z najpoważniejszych w Europie, należy bowiem do niego w Czechosłowacji, Niemczech, Polsce i Austrji 18 fabryk, urządzonych według wymagań nowoczesnej techniki.

„Dobrzyńskie Kaolinowe i Szamotowe Zakłady" połączyły się z końcem r. ub. z „Zachodnio-Czeskiemi Fabrykami Wyrobów Kaolinowych i Szamotowych". W przemyśle porcelanowym istnieje szereg umów, dotyczących rynku wewnętrznego, pozatem zaś umów z firmami niemieckiemi. Podobno przygotowuje się obecnie utworzenie wielkiego trustu, który skoncentrowałby przemysł porcelanowy, celem ochrony jego interesów w związku z podwyższeniem stawek celnych na wyroby porcelanowe w Anglji, Rumunji i Austrji.

W Czechosłowacji istnieje obecnie 104 fabryki octu i 6 fabryk kwasu octowego, który przeznaczony jest przeważnie na eksport do Niemiec, dla celów technicznych i dalszej przeróbki chemicznej.

PRZEGLĄD LITERATURY BIEŻĄCEJ

Księgarnia „Trzaska, Evert i Michalski" (Warszawa, Hotel Europejski) nadesłała nam spis ostatnio wydanych książek z dziedziny chemji i technologji chemicznej, który niżej podajemy:

Bugge G.: Industrie d. Holzdestillations — Produkte. (206 p. m. 32 Fig.) 8⁰ . . . . Rm. 15.—. opr. 16.50
Dinsmore E. L.: Chemical calculations . . . . Doll. 1.20
Rudeal E. K.: An introduction to surface chemistry. 366 pg. 8⁰ . . . . Doll. 5.50
Technologie, Kolloidchemische, Ein Handbuch kolloidchemischer Betrachtungsweise in. d. chem. Industrie z. Technik. Hrsg. m. a. v. R. E. Liesegang. (1047 pg.) gr. 8⁰ . . . . Rm. 66.— opr. 70.—

Butller H. B.: Les Relations industrielles aux États-Unis (1568). gr. 8⁰ . . . . . . Fr. 3.—
Lange Otto.: Chemische technologie und ihre chemischen Grundlagen in leitfasslicher Form. Zum selbstudium für Nichtchemiker, ein Nachschlagewerk f. den Fachgenossen. 4⁰ . . . . . całość w opr. Rm. 48
Le Florentin R.: Les Parfums. XIV — 264 p. (350 gr. Fr. 27
Walls M.: Nouvelle clasification des aux minerales d'apres leur constitutions et leurs propriétés physiquo-chemiques. 124 p (320 gr.) . . . Fr. 25—
Levy Hermann.: Monopolies, Cartels and Trust in British Industry 8 ͮo. pp. 378 . . . . . Sh. 14
Jeancard M.; Les Parfums. Chimie et Industrie Ilustr. 8⁰ Fr. 80

KRONIKA

Dnia 10 listopada odbyło się posiedzenie Zarządu Związku Przemysłu Chemicznego, na którem przyjęto w poczet członków Związku następujące firmy:

1) Wileńska Olejarnia Parowa Józef Trocki i S-ka, Wilno, Ponarska 5.
2) „Zabłocie" Zakłady Chemiczne, Sp. Akc. Żywiec.
3) Fabryka Farb i Lakierów „J. A. Krausse" Warszawa, Bonifraterska 9
4) Fabryka Lakierów Angielskich i Emalji Kolorowych J. Czechowicz i K. Pajewski, Warszawa. Trębacka 13.
5) Standing S. z o. o., Gdańsk - Wrzeszcz, Friedenschluss.
6) Daol Tow. Akc. dla Fabrykacji Lakierów i Farb, Gdańsk-Oliwa.
7) „Jega" Górnośląska Fabryka Lakierów i Farb, Królewska Huta, ul. Hajducka 52.
8) Fabryka Wyrobów Korkowych, Materjałów Izolacyjnych i Chemicznych, Rosicki, Kawecki i S-ka, Łódź, Orla 17/19.
9) Pierwsza Krajowa Fabryka Przetworów Chemicznych, Farb, Lakierów i Wyrobów Kredowych Henryka Blumenfelda, Lwów, ul. Jakóba Hermana 31.
10) Fabryka Lakierów i Emalji S. I. Król, Warszawa Grzybowska 61.

Razem z nowoprzyjętemi firmami Związek liczy 94 członków.

Zarząd postanowił utworzyć specjalną sekcję fabryk lakierów, kooptując jednocześnie Prezesa tej sekcji p. inż. Zygmunta Lepperta do Zarządu Związku.

Zarząd uchwalił powołać do życia Związek Eksportowy chemiczny; zadaniem Związku Eksportowego będzie w pierwszej linji wydawanie zaświadczeń przy operacjach wywozu produktów chemicznych, korzystających ze zwrotu ceł. Związek Eksportowy ma powstać w formie sekcji Związku Przemysłu Chemicznego; gdyby to było niewystarczające — zostanie rejentalnie zawiązana odpowiednia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością.

Postanowiono zwoływać posiedzenia Zarządu Związku co dwa tygodnie, w czwartki, o godz. 6-ej ppoł. Najbliższe posiedzenie Zarządu odbędzie się dn. 24 listopada. Na porządku obrad znajdą się sprawy eksportowe.

Dla dostosowania się do zakazów angielskich, rząd australijski wprowadził w życie restrykcje przewozowe w zakresie barwników, materjałów barwiących oraz materjałów służących do ich fabrykowania. Zakaz ten nie dotyczy towarów brytyjskich, podczas gdy przywóz z innych krajów następować może jedynie za specjalnemi pozwoleniami ministerstwa.

Nadmierne utrudnienia czynione przez władze rządowe w Polsce przy sprzedaży denaturowanego spirytusu spowodowały zwiększenie spożycia alkoholu metylowego (spirytusu drzewnego). Z tego powodu niektóre sfery, przypuszczając, że alkohol ten częściowo jest nabywany dla spożycia wewnętrznego i wysuwając szkodliwość jego dla zdrowia, proponowały zaliczenie alkoholu metylowego do tej samej kategorji trucizn, do której należy węglan barowy (Rozporządzenie z dn. 18 maja 1923; Dz. Ust. R. P. N. 57. p. 410).

Jest rzeczą jasną, że alkohol metylowy działa szkodliwie na zdrowie w podobnej mierze, jak np. szkodliwie działać będzie jakikolwiek inny produkt chemiczny, użyty w niewłaściwym celu. Wiadomo jest dokładnie, że np. alkohol etylowy, spożyty przez człowieka w znacznym nadmiarze, spowodować może poważne zaburzenia ustrojowe, zatrucie organizmu, a nawet śmierć. Nikomu jednak z tego tytułu nie wysuwa się możliwość zaliczenia alkoholu etylowego do rzędu trucizn. Podobnie taki np. artykuł, jak jodyna, możliwy do nabycia w każdej drogerji w dowolnej ilości, jest nawet dość popularnym środkiem samobójczym. Podobnych przykładów możnaby wskazać bardzo wiele. Nie są to jednak dowody, ażeby cały szereg artykułów domowego użytku zaliczać do rzędu trucizn. Tak samo więc niema podstaw rzeczowych zaliczania alkoholu metylowego do powyższej kategorji.

Związek nasz otrzymał od Zakładów Solvay w Polsce ofiarę w sumie 5.000 zł. przeznaczonych na cele wydawnictw chemicznych.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Nr. 97 z dn. 5 listopada 1927 roku, ukazało się pod poz. 857 Rozporządzenie Ministrów: Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa z dn. 29 października 1927 r. w sprawie ulgi celnej dla azotniaku.

ECHA

Dzięki rozwojowi fabryk koncernu Zakłady Chemiczne „Grodzisk" Sp. Akc., nastąpiło znaczne powiększenie produkcji fabryk suchej destylacji drzewa, należących do wymienionego koncernu.

W związku z tem przywóz z zagranicy artykułów tego przemysłu, jak octanu wapnia, acetonu i t. d., do niedawna bardzo znaczny, stopniowo malał i obecnie całkowicie ustał.

P. Inż. Feliks Wiślicki, Dyrektor Tomaszowskiej Fabryki Sztucznego Jedwabiu, Członek Zarządu Związku Przemysłu Chemicznego, został odznaczony krzyżem oficerskim orderu „Odrodzenia Polski".

W miesięczniku „The Polish Economist", przeznaczonym dla celów informacji gospodarczej o Polsce zagranicą, prowadzony jest specjalny dział „okazyj do handlu" („Openings for trade with Poland"), w którym bezpłatnie umieszczane są oferty eksportowe (zaofiarowanie poszczególnych rodzajów i poszczególnych partyj towarów, poszukiwanie przedstawicieli i ajentów i t. p.) firm polskich.

Wszystkie przedsiębiorstwa, pragnące umieszczać swe komunikaty we wspomnianym dziale, proszone są o nadsyłanie materjałów pod adresem Redakcji, Warszawa, Elektoralna 2.

NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Aceton	420 zł.
Alkohol metylowy techniczny	250 „
„ „ czysty 99%	— „
Amonjak skroplony za 1 kg NH_3	1.80 „
Azotniak mielony za 1 kg % N_2 *	1,75 „
„ granulowany za 1 kg % N_2*	1,95 „
Azotan amonowy *	103.60 „
Benzen handlowy 90%	105 „
„ czysty	120 „
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	20 „
Chlorek cynku (ług 50%)	50 „
Chlorek wapna bielący	40 „
Chlorek wapnia ($CaCl_2$)	20—22 „
Chloroform czysty	700 „
„ „pro narcosi"	1.700 „
Fenol czysty	325 „
Formalina 30%	220 „
Gliceryna farmaceutyczna	465 „
„ techniczna	410 „
Karbid	58—62 „
Karbolineum	42.50 „
Klej kostny	285 zł.
Klej skórny	380 „
Krezole	135 „
Kwas azotowy 30° Bé, w przel. na 100% HNO_3	110 „
„ mrówkowy 85%	w złocie 150 „
„ siarkowy 66° Bé	w złocie 6,98 „
„ solny bez arsenu	10 „
„ octowy techn. 30%	100 „
Mączka kostna odklejona 30% P_2O_5	20 „
Naftalen surowy prasowany	34,50 „
„ czysty w łuskach	65 „
Octan sodu	125 „
„ ołowiu	235 „
Oleina zwierzęca	300 „
Oleum 20%	w złocie 10,55 „
Pirydyna czysta za 1 kg.	12 „
Smoła preparowana	32 „
Siarczan amonu	43 „
Siarczek sodu 60/62 %*	w złocie 55 „
Soda amonjakalna	28 „
„ kaustyczna	66 „
Sól glauberska kalcynowana niemielona	16 „
Stearyna	260 „
Superfosfat 16%	13,28—13,92 „
Toluen czysty	120 „

Ceny powyższe rozumieją się za 100 kg. loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem.

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Prenumerata kwartalna w kraju **zł. 3.50**, zagranicą **zł. 5.00**. Cena zeszytu pojedynczego **zł. 0.60**.
Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego" bezpłatnie.

Ceny ogłoszeń: Cała strona zł. 150. Pół strony zł. 80. Ćwierć strony zł. 45. Jedna ósma strony zł. 30. Wiersz jednoszpaltowy zł. 5
Ogłoszenia drobne „Produkty wytwórczości krajowej", tekst trzywierszowy kwartalnie zł. 30; wiersz dodatkowy zł. 5. Członkowie Związku otrzymują od cen powyższych rabat.

Wydawca: w imieniu Związku Zawodowego Wielkiego Przemysłu Chemicznego — Dyrektor Związku, inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: inż. TADEUSZ ZAMOYSKI. Drukarnia „Rola" J. Buriana, Mazowiecka 11